

“ONKO SE SEMMONEN NIINKU MIES-JUTTU”

Mieskuvat parisuhteissaan väkivaltaisten miesten ryhmämuotoisessa hoidossa

Sara Kiviluoma

Joonas Lähtenmäki

Armi Valin

Kandidaatintutkielma

Jyväskylän yliopisto

Psykologian laitos

Joulukuu 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Psykologian laitos

KIVILUOMA, SARA, LÄHTEENMÄKI, JOONAS & VALIN, ARMI: “Onko se semmonen niinku mies-juttu” Mieskuvat parisuhteissaan väkivaltaisten miesten ryhmämuotoisessa hoidossa

Kandidaatintutkielma, 25 s.

Ohjaaja: Helena Päivinen

Psykologia

Joulukuu 2023

Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia mieskuvia parisuhteissaan väkivaltaiset miehet rakentavat Vaihtoehto väkivallalle -ryhmässä. Parisuhdeväkivalta on yleinen ja vakava ongelma, joka aiheuttaa yksilöille paljon kärsimystä ja yhteiskunnalle merkittävästi kustannuksia. Tämän vuoksi sen ehkäiseminen ja torjuminen on välttämätöntä. Parisuhdeväkivaltaa voidaan ehkäistä vaikuttamalla muun muassa sukupuolia ja väkivaltaisuutta koskeviin asenteisiin, uskomuksiin ja normeihin. Aiemmissa tutkimuksissa stereotyyppisillä ja seksistisillä käsityksillä sukupuolista on havaittu olevan yhteys parisuhdeväkivaltaan, minkä vuoksi mieskuvien tutkiminen on tärkeää. Mieskuvia tai niiden rakentamista ei ole aiemmin tutkittu Vaihtoehto väkivallalle -ryhmässä. Tämän tutkimuksen aineisto koostui neljästä videoidusta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmän terapiaistunnosta. Tutkimuksen analyysimenetelmäksi valikoitui diskurssianalyysi, sillä tavoitteena oli tutkia mieskuvien rakentumista puheessa. Viitekehyksenä tutkimuksessa toimi sosiaalinen konstruktionismi. Aineistosta havaittiin kolme mieskuvaa, jotka olivat perheen auktoriteetti, haavoittumaton mies ja vahva mies. Havaittuja mieskuvia yhdistää niiden rakentuminen perinteisesti maskuliinisina pidetyille piirteille ja arvoille. Lisäksi kaikkia mieskuvia rakennettiin suhteessa naisiin ja niissä korostettiin sukupuolten välisiä eroja. Mieskuvat kietoutuivat ryhmän jäsenten puheessa väkivaltaisuuteen, ja joillakin niistä oikeutettiin väkivallan käyttöä. Mieskuvia ei kuitenkaan rakennettu yksimielisesti jokaisen ryhmän osallistujan toimesta, vaan niitä myös kyseenalaistettiin. Jotkin mieskuvat olivat sisällöltään ristiriitaisia, ja joidenkin mieskuvien havaittiin olevan ristiriidassa väkivallan käytön kanssa. Tämä tutkimus toi lisää tietoa parisuhteissaan väkivaltaisten miesten mieskuvista. Tietoa voidaan hyödyntää väkivallan tekijöille suunnatun hoidon kehittämisessä sekä pohjana tulevalle tutkimukselle.

Avainsanat: parisuhdeväkivalta, mieskuva, sukupuolikuva, Vaihtoehto väkivallalle -ryhmä, diskurssianalyysi

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Department of Psychology

KIVILUOMA, SARA, LÄHTEENMÄKI, JOONAS & VALIN, ARMI: “Is it kind of like a man thing” Representations of men in a treatment group for male intimate partner violence perpetrators

Bachelor’s thesis, 25 p.

Supervisor: Helena Päivinen

Psychology

December 2023

The aim of this Bachelor’s thesis was to examine the representations of men constructed in *Vaihtoehto väkivallalle* (alternative to violence) group by men who have used violence in their intimate relationships. Intimate partner violence (IPV) is a common and severe issue that causes individual suffering and significant costs to society. Thus, it is vital to address the issue and prevent it. IPV can be prevented by influencing attitudes, beliefs and norms concerning gender and violence. In previous studies stereotypical and sexist views on gender have been linked to IPV. Consequently, representations of men are an essential topic of research. Representations of men in the *Vaihtoehto väkivallalle* group have not been studied before. The data of this study consisted of four videotaped therapy sessions of the *Vaihtoehto väkivallalle* treatment group. The method of analysis used in this study was discourse analysis since the aim was to examine the construction of representations of men in speech. Theoretical framework of this study was social constructionism. As a result of the analysis, three representations of men were identified. These were the family authority figure, the invulnerable man and the strong man. All representations of men were constructed on values and traits that have been traditionally viewed as masculine. Additionally, the representations were constructed in relation to women and by emphasising gender differences. In men’s speech representations of men and violence were intertwined and some representations were used to justify the use of violence. Representations of men were not constructed unanimously by every participant. Some representations of men were inconsistent, or they were challenged. Some representations were also perceived as contradictory to violent behaviour. This study offers more information on representations of men constructed by male IPV perpetrators. This knowledge can be applied to improve IPV perpetrators’ treatment or it can be used as a basis for further studies.

Keywords: intimate partner violence, representations of men, gender views, group therapy, discourse analysis

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Parisuhdeväkivalta	1
1.2 Parisuhdeväkivallan ryhmämuotoinen hoito.....	3
1.3 Vaihtoehto väkivallalle -ryhmä.....	4
1.4 Sukupuolikuvat	5
1.5 Tutkimuskysymys	6
2. MENETELMÄT	7
2.1 Aineisto ja tutkittavat	7
2.2 Diskurssianalyysi	7
2.3 Aineiston analysointi	8
3. TULOKSET	9
3.1 Perheen auktoriteetti	9
3.2 Haavoittumaton mies	10
3.3 Vahva mies.....	12
4. POHDINTA	15
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja päätulokset	15
4.2 Tulosten vertautuminen aiempaan tutkimukseen.....	17
4.3 Tutkimuksen laadun arviointi	18
4.4 Sovellusmahdollisuudet ja jatkotutkimuksen tarve	20
LÄHTEET	22

1. JOHDANTO

Parisuhdeväkivalta on yleinen ja vakava ihmisoikeusongelma. Maailman terveysjärjestö on esittänyt, että parisuhdeväkivalta aiheuttaa sen kokijoille haitallisia terveysvaikutuksia ja yhteiskunnalle merkittävästi kustannuksia (WHO, 2021). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toteaa, että parisuhdeväkivallan tekijänä on yleensä mies ja kohteena on useimmiten nainen (THL, 2023). Lisäksi parisuhdeväkivalta on sukupuolistunutta väkivaltaa, eli väkivallan muodot, yleisyys ja seuraukset ovat erilaista sukupuolesta riippuen (THL, 2023). Suomen valtio on sitoutunut ehkäisemään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja parisuhdeväkivaltaa Istanbulin sopimuksen periaatteiden mukaisesti (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, 2011).

Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan ehkäistä vaikuttamalla asenteisiin, uskomuksiin ja normeihin (WHO, 2021). Sukupuolikuville tarkoitetaan käsityksiä sukupuolten edustajista ja sukupuolille ominaisesta käyttäytymisestä (Juvonen, 2016). Seksismi ja stereotyyppiset käsitykset sukupuolista ovat yhteydessä parisuhdeväkivallan hyväksyvään asenteeseen, joka puolestaan on yhteydessä väkivallan käyttöön parisuhteessa (Herrero ym., 2017). Sukupuolikuivat saattavat siis olla yksi merkittävä tekijä parisuhdeväkivallan taustalla. Tämän vuoksi niitä tulee tutkia parisuhdeväkivallan preventio- ja interventio-ohjelmien kehittämiseksi. Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelemmekin parisuhdeväkivaltaa tehneiden miesten rakentamia mieskuvia Vaihtoehto väkivallalle -ryhmässä diskurssianalyysia käyttäen.

1.1 Parisuhdeväkivalta

Parisuhdeväkivalta voidaan nähdä yhtenä lähisuhdeväkivallan, eli nykyisessä tai entisessä läheisessä suhteessa tapahtuvan väkivallan, alakäsitteenä (THL, 2022). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2022) määrittelee parisuhdeväkivallan parisuhteessa tapahtuvaksi väkivallaksi. Käytämme tässä kandidaatintutkielmassa käsitettä parisuhdeväkivalta, sillä tutkimuksemme käsittelee parisuhdeväkivaltaa tehneiden miesten rakentamia mieskuvia.

Parisuhdeväkivaltaa on esimerkiksi fyysinen, henkinen, seksuaalinen ja taloudellinen väkivalta (WHO, 2022) sekä näiden väkivallan muotojen uhka (WHO, 2021). Lisäksi entiseen tai nykyiseen kumppaniin kohdistuva vainoaminen määritellään parisuhdeväkivallaksi (Holma ym., 2021). Parisuhdeväkivallan käsitettä voidaan lähestyä myös sen aiheuttamien seurausten kautta. Maailman terveysjärjestö (2022) määrittelee parisuhdeväkivallan parisuhteessa tapahtuvaksi käytökseksi, joka aiheuttaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista haittaa. Parisuhdeväkivallan kohteeksi joutumisesta voi aiheutua useita haitallisia lyhyt- ja pitkäaikaisia seurauksia, kuten masentuneisuutta, ahdistuneisuutta, ruumiinvammoja tai korostuneita häpeän tai syyllisyyden tunteita (THL, 2022). Lisäksi parisuhdeväkivallan uhrien auttamisen kustannukset terveydenhuollossa sekä sosiaali- ja oikeuspalveluissa ovat varsin huomattavat (Siltala ym., 2022).

Parisuhdeväkivallan tekijänä on useimmiten mies ja kohteena on yleensä nainen (THL, 2023). Parisuhdeväkivalta on sukupuolistunutta väkivaltaa, eli väkivallan muodot, yleisyys ja seuraukset ovat erilaisia sukupuolesta riippuen (THL, 2023). Tilastokeskuksen (2023) sukupuolistunutta väkivaltaa koskevasta raportista selviää, että Suomessa naisista kolmasosa ja miehistä noin kuudesosa on joskus kokenut fyysistä parisuhdeväkivaltaa. Saman raportin mukaan henkistä parisuhdeväkivaltaa on kokenut naisista puolet ja miehistä vajaa puolet. Parisuhdeväkivalta on siis valitettavan yleistä.

Vaikka parisuhdeväkivalta ei olekaan tuore ilmiö, on se tullut tutkimuksen ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheeksi vasta suhteellisen hiljattain. Ajo ja kollegat (2005) kertovat ensimmäisten suomalaisten naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsitelleiden tutkimusten olevan 1970-luvulta. Heidän mukaansa perheen sisäinen väkivalta on nähty aiemmin yksityisasiana. Vuodesta 1995 perheen sisäinen pahoinpitely on kuitenkin ollut yleisen syytteen alainen rikos (Ajo ym., 2005). Näin ollen parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa tulee pitää koko yhteiskunnan yhteisenä asiana, ei vain perheen yksityisenä asiana.

Gracia ja Merlo (2016) kertovat, että tutkimusten mukaan parisuhdeväkivalta saattaa olla yhteydessä sukupuolten väliseen epätasa-arvoon. Heidän mukaansa Pohjoismaissa sukupuolten katsotaan olevan melko tasa-arvoisia keskenään, mutta parisuhdeväkivaltaa on silti eurooppalaista keskiarvoa enemmän. Tätä he nimittävät pohjoismaiseksi paradoksiksi. Pohjoismaisen paradoksin syiden selvittämiseksi on välttämätöntä tutkia parisuhdeväkivallan ilmenemistä juuri Pohjoismaissa.

1.2 Parisuhdeväkivallan ryhmämuotoinen hoito

Parisuhdeväkivallan hoidossa on tyypillistä, että tekijöitä ja kokijoita hoidetaan erikseen (Vall ym., 2018). Parisuhdeväkivallan tekijöille suunnatut hoito-ohjelmat ovat usein ryhmämuotoisia (Eckhardt ym., 2013; Geldschläger ym., 2014), ja niitä edeltää yleensä yksilöllisen työskentelyn osuus (Geldschläger ym., 2014). Myös pariterapiaa ja yksilöterapiaa käytetään parisuhdeväkivallan hoidossa. Ryhmämuotoisten interventioiden toteutukseen ei ole yhtä yleisesti toimivaksi todettua tapaa, vaan ne vaihtelevat huomattavasti esimerkiksi terapeutin lähestymistavan suhteen (Gondolf, 2012; Turner ym., 2023). Lähestymistapa voi olla esimerkiksi feministinen, oppimisteoreettinen (Holma & Nyqvist, 2017) tai psykodynaamiseen teoriaan pohjaava (Gondolf, 2012). Usein hoidon keskiössä on kuitenkin väkivallan taustalla olevien haitallisten ajatusmallien tunnistaminen ja muuttaminen (Gondolf, 2012). Parisuhdeväkivallan tekijöihin kohdistuvissa interventioissa ensisijainen tavoite on taata tekijän läheisten turvallisuus (Eckhardt ym., 2013; Holma, 2005). Tekijöille suunnattujen interventioiden suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota myös niiden riittävään kestoan, sillä liian lyhyet interventiot voivat aiheuttaa jopa haittaa luomalla valheellista kuvaa tilanteen paranemisesta (Holma ym., 2005).

Väkivallan tekijöille suunnattujen interventioiden toimivuutta on arvioitu kansainvälisesti useissa eri tutkimuksissa vuosien ajalta. Tehokkuudesta ei kuitenkaan ole tutkimuksissa saatu yksimielisiä tuloksia (Babcock ym., 2004; Gondolf, 2012; Turner ym., 2023). Toisaalta näissä tutkimuksissa ei ollut mukana suomalaisia interventio-ohjelmia, joten suomalaisten ohjelmien tehokkuudesta ei voida tehdä tämän perusteella päätelmiä. Ristiriitaisten, ja Suomen osalta puuttuvien, tutkimustulosten vuoksi onkin tarpeellista tutkia ja pyrkiä kehittämään interventioita. Ryhmämuotoista hoitoa on kritisoitu erityisesti siitä, että se saattaa muodostaa riskin parisuhdeväkivallan normalisoitumiselle muiden ryhmän osallistujien kertomusten kautta (Holma, 2005). Toisaalta ryhmä voi tarjota vertaistukea väkivallattomuuteen (McGinn ym., 2020).

Sukupuolinäkökulma on tärkeää ottaa huomioon parisuhdeväkivallan hoidossa, sillä feministisen näkemyksen mukaan parisuhdeväkivalta johtuu sukupuolistuneista käsityksistä, jotka rakentavat eroja naisten ja miesten välille (Päivinen ym., 2016). Pro-feministisen näkökulman mukaan väkivalta on sukupuolistunutta vallankäyttöä, eikä esimerkiksi

vuorovaikutusongelma (Holma ym., 2005). Väkivalta nähdään siis vallan väärinkäyttönä, joka perustuu voimankäyttöön ja aiheuttaa pelkoa. Vaihtoehto väkivallalle -ryhmä, jonka tapaamisista tämän kandidaatintutkielman aineisto koostuu, pohjautuu osittain profeministiseen näkökulmaan. Ryhmän tavoitteisiin kuuluu väkivaltaan liitettyjen asenteiden ja käsitysten muokkaaminen (Holma ym., 2005) sekä uudenlaisen väkivallattoman maskuliinisen identiteetin rakentaminen (Päivinen ym., 2016).

1.3 Vaihtoehto väkivallalle -ryhmä

Aineistomme on osa Vaihtoehto väkivallalle -ohjelmaa, joka perustettiin vuonna 1996 yhteistyössä kriisikeskus Mobilen ja Jyväskylän yliopiston Psykoterapian opetus- ja tutkimusklinikan kanssa (Päivinen ym., 2021). Ohjelma pohjautuu vuodesta 1987 asti toimineen norjalaisen Alternativ till Vold -klinikan hoitomalliin (Holma ym., 2005). Ohjelmaan kuuluu kriisikeskus Mobilen yksilökäynnit lähisuhdeväkivallan tekijöille ja kokijoille, viranomaisverkoston muodostaminen ja Psykoterapian opetus- ja tutkimusklinikan ryhmät väkivallan tekijöille (Holma ym., 2005).

Vaihtoehto väkivallalle -ryhmä on vapaaehtoinen hoidollinen interventio lähisuhteessa väkivaltaa käyttäneille henkilöille. Sen keskiössä on väkivallan käytön lopettaminen vaihtoehtoisten toimintatapojen löytämisen kautta (Holma ym., 2005; Räsänen ym., 2012). Holma ja kollegat (2005) esittävät, että tekijöiden vahingollisen käyttäytymisen tunnistaminen ja väkivallan ehkäisy on tärkeää. Heidän mukaansa ryhmässä painotetaan lisäksi sitä, että tekijä on vastuussa väkivallasta. Interventiossa hyödynnetään terapeuttista lähestymistapaa, jonka tärkein elementti on puhuminen (Holma ym., 2005). Ryhmän tapaamiset eivät ole strukturoituja, mutta ryhmän ohjaajat suuntaavat puhetta tiettyihin näkökulmiin, kuten väkivaltaan tietoisena valintana, väkivallan eri muotoihin, väkivallan kokijan turvallisuuteen ja maskuliinisen identiteetin piirteisiin (Räsänen ym., 2012).

Puoliavoimeen ryhmään on mahdollista hakeutua kriisikeskus Mobilen kautta yksilökäyntien jälkeen (Päivinen ym., 2021). Ennen ryhmään pääsyä tekijät haastatellaan ja varmistetaan, että he ovat motivoituneita ja sitoutuneita väkivallattomuuteen ja ottavat vastuun väkivallasta (Päivinen ym., 2016). Vakavat mielenterveysongelmat ovat este ryhmäinterventiolle (Sveins

ym., 2001). Alun perin ryhmä oli suunnattu vain miehille, mutta nykyään siihen voivat osallistua myös naiset (Päivinen ym., 2021). Ryhmään osallistuville ja heidän puolisoilleen järjestetään alku-, loppu- ja seuranta haastattelut. Osallistujat sitoutuvat vähintään viiteentoista tapaamiskertaan, mutta halutessaan ryhmässä voi jatkaa pidempään (Holma & Nyqvist, 2017; Päivinen ym., 2016). Ohjaajat ovat vaitiolovelvollisia, mutta heillä on ilmoitusvelvollisuus väkivallan uhasta (Holma ym., 2005).

1.4 Sukupuolikuvat

Sosiaalisen konstruktionismin viitekehyksestä katsottuna kielellä, käytännöillä sekä niiden sisältämällä merkityksillä aktiivisesti rakennetaan ympäröivää todellisuutta, ei pelkästään kuvata jo olemassa olevaa maailmaa (Georgaca & Avdi, 2012). Sosiaalisella sukupuolella tarkoitetaan eri sukupuolten edustajiin liitettyjä odotuksia (Grönfors, 2001). Se on tuotettu konstruktio, joka on ajasta ja paikasta riippuvainen (Gordon, 2001; Grönfors, 1994). Käsitukseen sosiaalisesta sukupuolesta vaikuttaa siten ympäröivä kulttuuri ja kulttuurin kautta luodut kuvat eri sukupuolista (Grönfors, 1994; Juvonen, 2016). Sukupuolikuvat sisältävät käsityksiä siitä, millaisia sukupuolten edustajat ovat, sekä oletuksia siitä, miten eri sukupuolten edustajien tulisi käyttäytyä (Juvonen, 2016). Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa esille nouseviin diskursseihin vaikuttaa kussakin ajassa ja paikassa vallalla olevat instituutiot, mutta toisaalta diskurssit monesti myös ylläpitävät ja vahvistavat samaisia instituutioita (Georgaca & Avdi, 2012). Erilaisia sukupuolikuvia voidaan välittää ihmisille kasvatuksen sekä instituutioiden kautta, mutta yksilöt omaksuvat vaikutteita erilaisista sukupuolikuvista myös tiedostamattomasti (Grönfors, 1994).

Puheessa tuotetut kuvaukset eri sukupuolista rakentavat käsityksiä eri sukupuolten edustajista tavalla, joka vaikuttaa asenteisiin ja käyttäytymiseen (Ajo ym., 2005). Tästä syystä lähisuuhdeväkivallan kontekstissa on merkityksellistä tarkastella, miten eri sukupuolista puhutaan eli millaisia kuvia niistä rakennetaan. Sukupuolia kuvaavat diskurssit rakentuvat sekä yksilöllisesti ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa että laajempien instituutioiden kautta (Georgaca & Avdi, 2012). Parisuhdeväkivaltaa tutkiessa on siis kiinnitettävä huomiota siihen, miten väkivallan tekijät rakentavat käsitystä sekä omasta että kokijan sukupuolesta ja niihin linkittyvistä rooleista. Jotkin parisuhdeväkivallan tekijöiden ryhmissä esille nousevat roolit ja

sukupuolikuvat saattavat olla myös ristiriitaisia siten, että osa jäsenistä hyväksyy ne ja mahdollisesti ihanoi niitä, mutta toiset saattavat kyseenalaistaa ne (Ajo ym., 2005).

Sukupuoli-identiteetti ja siihen liittyvät diskurssit ovat lähtöisin sosiaalisista suhteista muiden kanssa, mutta toisaalta diskurssit myös vaikuttavat toimintaamme muiden ihmisten kanssa (Alasuutari, 2016). Oma miehekkyyys pitää aktiivisilla toimilla ansaita, ja siitä tulee saada aktiivisesti vahvistusta ympäristöltä, sillä omaa miehekkyyttä arvioidaan suhteessa toisiin (Vandello & Bosson, 2013). Perinteisten näkemysten mukaan maskuliinisuuteen liittyy muun muassa fyysinen vahvuus, yhteiskunnallinen menestys, heteroseksuaalisuus, rajoittunut tunteiden ilmaiseminen, valta sekä itsenäisyys ja yksin pärjääminen (Grönfors, 1994; Iacoviello ym., 2021). Moniin yksilön stereotyyppistä miehisyyttä vahvistaviin tekoihin liittyy aggressiivisuus, fyysinen voimakkuus, sekä mahdollisesti väkivalta (Grönfors, 1994).

Aiemmissä tutkimuksissa on todettu, että parisuhdeväkivallan tekijät usein liittävät sukupuolen ja siihen liitettyjä ominaisuuksia väkivallan käyttöön (Partanen, 2005). Partanen (2005) toteaa, että maskuliinisuus ja väkivallan käyttö yhdistetään toisiinsa, ja samalla ne yhdessä liitetään hyveelliseen toimintaan. Hän myös esittää, että miehen ja naisen eriarvoisella asemalla parisuhteessa oikeutetaan väkivaltaa, ja miehen naiseen kohdistama väkivalta parisuhteessa nähdään jossain määrin jopa luonnollisena. Sukupuolikuvien kautta rakentuvat valta-asetelmat parisuhteen osapuolten välillä voivat siis olla yhtenä tekijänä vaikuttamassa siihen, käyttäytyykö ihminen parisuhteessa väkivaltaisesti.

1.5 Tutkimuskysymys

Parisuhdeväkivallan tekijöiden sukupuolikuvien tutkiminen on tärkeää, sillä seksismi ja stereotyyppiset käsitykset sukupuolista ovat yhteydessä parisuhdeväkivallan hyväksymiseen, joka puolestaan on yhteydessä parisuhdeväkivaltaan (Herrero ym., 2017). Sukupuolikuvien rakentumista on tutkittu aiemmin pariterapiakontekstissa (Hautala & Kallio, 2023; Kovanen, 2016) sekä eron jälkeiseen vainoamiseen syyllistyneiden miesten puheessa (Kaikkonen ym., 2018). Lisäksi parisuhdeväkivaltaa tehneiden miesten naiskuvia on tutkittu jonkin verran (Bunda, 2011; Kapanen, 2001), mutta mieskuvien tutkiminen on jäänyt vähemmälle huomiolle. Vaihtoehto väkivallalle -ryhmässä rakennettuja mieskuvia ei ole aiemmin tutkittu. Ryhmässä

tuotetut mieskuvat voivat olla erilaisia silloin, kun kaikki ryhmän osallistujat ovat miehiä. Halusimme tutkia pelkästään miespuolisista väkivallan tekijöistä koostuvissa ryhmissä rakennettuja mieskuvia, ja siksi tutkimuskysymykseksi muodostui:

1. Minkälaisia mieskuvia Vaihtoehto väkivallalle -ryhmään osallistuvat miehet rakentavat?

2. MENETELMÄT

2.1 Aineisto ja tutkittavat

Tämän kandidaatintutkielman aineisto koostui videoiduista Vaihtoehto väkivallalle -ryhmän terapiaistunnoista, jotka oli toteutettu Jyväskylän yliopiston Psykoterapian opetus- ja tutkimuslinikalla. Aineistoomme valikoitui neljä terapiaistuntoa kahdesta eri ryhmästä 2010-luvun lopulta ja 2020-luvun alusta. Toinen ryhmistä toteutettiin etäyhteyden avulla. Kukin terapiaistunto kesti noin 1,5 tuntia. Toisessa ryhmässä ohjaajina oli naisterapeutti ja miesterapeutti, ja toisessa ryhmässä yksi miesterapeutti. Ryhmässä oli paikalla istunnosta riippuen 2–5 miestä, ja kaikkiaan analysoimiimme istuntoihin osallistui kymmenen eri miestä. Iältään miehet olivat noin 25–70 vuotiaita. Miehet olivat käyttäneet parisuhteissaan fyysistä ja henkistä väkivaltaa naispuolisia kumppaneitaan kohtaan.

2.2 Diskurssianalyysi

Valitsimme tutkimuksemme analyysimenetelmäksi diskurssianalyysin, sillä tavoitteena oli tutkia sitä, kuinka mieskuvia rakennetaan puheessa. Diskurssianalyysi on laadullinen tutkimusaineiston analyysimenetelmä. Se pohjaa sosiaaliseen konstruktionismiin, jonka mukaan todellisuus ja identiteetti rakentuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Georgaca & Avdi, 2012). Tämän tutkimuksen viitekehyksenä toimii siis sosiaalinen konstruktionismi.

Diskurssianalyysi perustuu ajatukseen, että kielenkäytöllä pyritään saavuttamaan omia tavoitteita sekä rakennetaan todellisuutta, eikä ainoastaan kuvata sitä (Georgaca & Avdi, 2012). Jokisen ja kollegoiden (2016) mukaan todellisuutta rakennetaan kielenkäytön kohteille annettujen merkitysten avulla. He lisäävät annettujen merkitysten rakentuvan suhteessa toisiinsa ja muodostavan merkityssysteemejä eli diskursseja. Merkitykset ovat heidän mukaansa sidottuja henkilökohtaisen kokemusmaailman lisäksi muun muassa kulttuuriseen ja historialliseen paikkaan ja aikaan. Näin ollen diskurssien voidaan ajatella peilaavan ja rakentavan aina sen hetkistä yhteiskuntaa.

2.3 Aineiston analysointi

Rajasimme aineiston ryhmäistunnoista tutkimuskäyttöä varten tehtyä teemoittelua apuna käyttäen. Aloitimme tutkimuksen katsomalla videotallenteita kahdeksasta tapaamisesta, joissa käsiteltiin miehisyyttä, maskuliinisuutta ja miehen mallia. Valitsimme aineistoomme neljä terapiaistuntoa, joissa käsiteltiin alustavan tutkimusaiheemme kannalta keskeisiä teemoja mahdollisimman edustavasti. Aineiston rajattuaamme katsoimme valitsemiemme terapiaistuntojen tallenteet kertaalleen kokonaan läpi. Kiinnitimme huomiota tutkimuskysymyksemme kannalta oleelliseen puheeseen ja teimme näistä kohdista muistiinpanoja. Kyseisen katselukerran aikana päätimme myös tutkimuskysymyksen lopullisen muodon. Seuraavalla katselukerralla perehdyimme tarkemmin niihin kohtiin, joissa miehet rakensivat puheessaan mieskuvia ja litteroimme kyseiset kohdat. Anonymisoimme aineiston koodaamalla ryhmän osallistujat ja terapeutit numeroin. Viimeisellä katselukerralla tarkensimme litteraatioiden rajausta. Katsoimme aineistoksi valikoimamme videotallenteet yhteensä neljä kertaa.

Luokittelimme mieskuvia heijastavaa puhetta sen yhteneväisyyksien perusteella. Analyysin aikana osa alustavista luokistamme jäi pois tutkimuksen lopullisista tuloksista niiden tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Valitsimme analyysiin ainoastaan kohtia, joissa puhuttiin eksplisiittisesti miehenä olemisesta, miehekkyydestä tai maskuliinisuudesta. Poimimme mieskuvista mahdollisimman havainnollistavat esimerkkiotteet, ja annoimme mieskuville niiden keskeisiä piirteitä kuvaavat nimet. Lopuksi analysoimme esimerkkiotteiden sisältöä tutkimuskysymyksemme mukaisesti.

3. TULOKSET

Havaitsimme aineistosta kolme erilaista mieskuvaa: perheen auktoriteetti, haavoittumaton mies ja vahva mies. Kyseiset mieskuvat eivät ole tarkkarajaisia, vaan ne ovat osittain päällekkäisiä. Mieskuvien rakentamiseen osallistui vaihteleva määrä ryhmän jäseniä, ja osa mieskuvista nousi esille vain toisessa ryhmässä. Jokainen mieskuvista liitettiin miesten puheessa väkivaltaan. Valitsimme kaikista mieskuvista mahdollisimman edustavat aineisto-otteet. Esimerkkiotteissa lyhenne “NT” viittaa naisterapeuttiin ja lyhenteet “MT1” ja “MT2” miesterapeutteihin. Ryhmään osallistuneista miehistä käytetään numeroituja lyhenteitä kuten “M1”.

3.1 Perheen auktoriteetti

Perheen auktoriteetin diskurssi ilmeni erityisesti yhden miehen puheessa hänen kuvatessaan itseään. Tämä diskurssi tukee osittain stereotyyppistä miehen roolia perheen päänä. Perheen auktoriteetin mieskuvaan liitettiin valta-asema muihin perheenjäseniin ja puolisoon nähden. Auktoriteetin diskurssi yhdistettiin puheessa vahvasti omaan väkivaltaisuuteen. Väkivaltaisuus ja päätöksenteko nähtiin välttämättömänä perheen suojelemiseksi. Mieskuvaan liittyi vahva toimijuus vaikeissakin tilanteissa, jotka kenties herättivät pelkoa. Perheen auktoriteetin mieskuva rakentui miehen puheessa ikään kuin välttämättömäksi vastuuksi, joka kuuluu miehelle. Mieskuva saatettiin nähdä jopa ylevänä ja siihen liittyvät piirteet ja toiminta sankarillisina, kuten seuraavasta aineisto-otteesta käy ilmi.

Istunto 1: aika 43:45

M2: Se toki sitten aiheutti mustasukkaisuutta hänen ex-puolison puolelta ja...

MT1: Se, että sä tulit kuvioihin mukaan?

M2: Nii

MT1: Joo

M2: Että minä vien niinkun hänen paikkansa isänä. Ja se sitten... siinä oli uhkailua vähän kummaltakin puolelta sitten...

NT: Teijän kesken?

M2: Meidän kesken, että mä siinä koin vähän suojelijana että... Hän sitten uhkas tappamisella ja minä häntä ja. Siinä sitten tuossa (mainitsee ajankohdan) johti siihen, että tapeltiin, mää (fyysisen väkivallan kuvailu) tätä hänen ex-puolisoa.

. (keskustelua väkivallan rikosoikeudellisista seuraamuksista)

.

M2: Ja nyt kun mää mietin näit tapahtumia, mitkä on ajanu mut tähän tilanteeseen tällä hetkellä että. Siinä vaiheessa mää koin kyllä, että että mä oon sellanen tän puolison niinku suojelija. Nyt on niinku mentävä mun halujen mukaan.

Ryhmän tapaamisessa on keskusteltu miesten väkivaltataustoista. Yksi miehistä kertoo, kuinka hänen ja hänen puolisonsa entisen kumppanin välillä oli erimielisyyttä ja uhkailua. Verbaalisesta väkivallasta tilanne eteni ryhmään osallistuneen miehen käyttämään vakavaan fyysiseen väkivaltaan. Mies kertoo kokeneensa tilanteessa tarvetta suojella puolisoaan. Perheen auktoriteetin diskurssiin liitetään otteessa myös valta päättää perheen asioista. Mies luo kuvaa siitä, että hänen tahtonsa mukaan toimiminen on ollut välttämätöntä perheen suojelemiseksi. Näin mies nostaa itsensä auktoriteetiksi puolisoonsa nähden, jonka näkemyksiä ei ole tarvinnut ottaa huomioon, sillä päätävä on miehellä. Perheen auktoriteetin diskurssilla selitetään ja oikeutetaan omaa väkivaltaisuutta, sillä väkivaltaisuus nähdään välttämättömänä turvallisuuden takaamiseksi. Toisaalta myöhemmin keskustelussa miesterapeutti nostaa esiin ristiriidan siinä, kuinka mies rakentaa itsestään kuvaa perheen suojelijana, mutta käyttäytyy väkivaltaisesti parisuhteessaan. Muut ryhmäläiset eivät kyseenalaista mieskuvaa, mutta eivät myöskään rakenna sitä puheessaan yhtä aktiivisesti.

3.2 Haavoittumaton mies

Haavoittumattoman miehen diskurssin rakentamiseen osallistuivat monet ryhmien jäsenistä. Useat miehet samaistuivat siihen, että erityisesti surun avoin näyttäminen on koettu vaikeaksi. Tämä diskurssi pohjaa yleiseen konservatiiviseen näkemykseen miesten tunneilmaisusta. Miehet kertoivat kokeneensa surun ja haavoittuvuuden näyttämisen olevan ristiriidassa miehekkyyden kanssa. Toisaalta yksi ryhmäläinen ei tunnistanut kyseistä diskurssia itsessään, ja useampi ryhmän jäsen kyseenalaisti sitä, mistä kyseinen mieskuva on peräisin. Seuraavassa

esimerkkiotteessa ryhmäläinen käy keskustelua miehekkäinä pidetyistä surun ilmaisemisen tavoista ja kyseenalaistaa niitä.

Istunto 3: aika 20:30

NT: Sit mä mietin, et onks tossa myös jonkunlainen sukupuoli. Siinä, että mil- vaikka siinä surun ilmaisemisessa, että... et mikä on sallittua vaikka miehille tai naisille, tai onks se, onks se sureminen jotenki, että onks se semmosta naismaista käytöstä tai jotai... Mitä te ajattelette?

M2: No ei se oo... mun mielestä oo "miehekästä" (näyttää käsillä lainausmerkkejä) tai et näyttäis kyöneleitä. Mut et mistäköhän sekin niinku tulee.

MT1: Et semmonen kovettuminen ja kylmyys ei oo miehekästä, sitäkö sanoit?

M2: Siis se, että näyttäis surua ja itkis, et se ei oo miehekästä.

MT1: Ei oo miehekästä?

M2: Niin

Tapaamisessa on käsitelty surun ilmaisemista ja siihen liittyviä eroja. Aineisto-otteessa naisterapeutti herättää keskustelua surun ilmaisemisesta ja siihen liittyvistä eroista sukupuolten välillä. Naisterapeutti kannustaa miehiä pohtimaan, onko surun ilmaiseminen sallitumpaa toiselle sukupuolelle tai liitetäänkö sureminen toiselle sukupuolelle ominaisemmaksi. Eräs miehistä toteaa, ettei itse pidä itkemistä miehekkäänä ja vahvistaa tätä ajatusta miesterapeutin kysyessä tarkennusta. Oteessa mies rakentaa mieskuvaa, johon ei kuulu surun näyttäminen, vaan jossa tunteen ilmaisut piilotetaan. Toisaalta mies kyseenalaistaa oteessa itsekin, mistä hänelle on syntynyt kuvatonlainen mieskuva. Voikin olla, että mieskuva on miehillä osittain muutoksessa, mistä johtuen sen juurisyitä kyseenalaistetaan.

Haavoittumattoman miehen diskurssi nousi miesten toimesta esille useammassa terapiaistunnossa. Myös terapeutit osallistuivat mieskuvan rakentamiseen esittämällä haavoittuvuuteen liittyviä tarkentavia kysymyksiä. Diskurssia luonnehti oman haavoittuvuuden peittäminen jopa väkivallan keinoin. Tällainen käytös nähtiin nimenomaan miehille ominaiseksi, kuten seuraavasta tekstiotteesta voidaan havaita.

Istunto 2: aika 14:20

NT: Onks muista teistä jotenki joskus ollu vaikee myöntää, että on tullu loukatuks, tai tai sanottaa sitä?

M1: No joo siis, onko se semmonen niinku mies-juttu, että, että kun on on niinku riita, niin sä et näytä sitä...

MT1: ...että sattuu?

M1: Nii... et et niinku... vähän niinku nyrkkitappelussa, että jos toinen lyö sua niin sä lyöt takasin.

NT: Eikä saa näyttää että sattuu?

M1: Nii ei saa näyttää, että sattuu.

M3: Ei, ei saa sitte.

Istunnossa on keskusteltu haavoittuvuuden näyttämisestä. Otteessa naisterapeutti kysyy miehiltä vaikeudesta näyttää haavoittuvuutta. Yksi miehistä yhdistää haavoittuvuuden näyttämättä jättämisen sukupuoleen ehdottamalla sen olevan "mies-juttu". Hän liittää mieskuvan väkivaltaisuuteen rinnastamalla haavoittuvuuden näyttämisen fyysiseen väkivaltatilanteeseen. Mieskuvan säilyttämiseksi ollaan valmiita turvautumaan fyysiseen väkivaltaan, jotta oma haavoittuvuus ei näkyisi ulospäin. Kolmas mies vahvistaa otteen lopussa keskustelussa rakennettua mieskuvaa osoittamalla olevansa samaa mieltä siitä, ettei haavoittuvuutta sovi näyttää.

3.3 Vahva mies

Vahvan miehen diskurssissa korostui olennaisesti ajatus siitä, että mies on sekä henkisesti että fyysisesti vahvempi kuin nainen. Sukupuolikuva ei siis keskittynyt pelkästään miesten kuvaamiseen, vaan kuvaa miehistä rakennettiin suhteessa naisiin. Tätä mieskuvaa rakennettiin vain toisessa ryhmässä. Diskurssin rakentaminen alkoi pääasiallisesti yhden miehen toimesta, mutta ryhmän muut jäsenet kommentoivat mieskuvaa hyväksyvästi ja lähtivät mukaan kuvan rakentamiseen. Miesten toimintaa tarkasteltiin henkisen ja fyysisen vahvuuden näkökulmasta. Sukupuolten välisen vahvuuden ja heikkouden erolla selitettiin miesten ja naisten toiminnan erilaisuutta. Miesten toiminnalle asetettiin myös erityisiä vaatimuksia ja velvollisuuksia, joiden todettiin asettuvan miesten vastuulle miesten henkisen

ja fyysisen vahvuuden myötä. Toisaalta osa ryhmän jäsenistä totesi, että he ovat ainakin ajoittain olleet henkisesti heikompia kuin heidän naispuoliset kumppaninsa. Myös väkivallan käytön nähtiin olevan merkki sekä henkisestä että fyysisestä heikkoudesta.

Istunto 4: aika 52:35

M6: Mutta vaimolla on vieläkin trauma siitä. Ja hän otti tällönsä esiin ja mähän kerroin hänelle, että mä en ees muistanu asiaa. Itse oon semmonen, että ku asia sovitaan niin sit mennään eteenpäin ja sitä ei enää muisteta, mutta... tullaan niinku siihen että mun on miehenä, henkisesti ja fyysisesti vahvempana, helppo toimia näin. Mennä eteenpäin. Mut sit taas entäs se nainen. Hän on heikompi. Tässäkin tapauksessa kävi niin, että jäi trauma, mitä mä en itse ees, asia mitä en ees muistanu, enkä ois voinu kuvitellakaan, mutta todellakin on isosta asiasta kyse...

Terapiaistunnossa mies kertoo tapahtuneesta väkivallan käytöstä ja siitä, miten hän on onnistunut “menemään eteenpäin”, eikä hänen ole enää tarpeen käsitellä asiaa. Miehen puolisolla on tarve käsitellä tapahtunutta vielä myöhemminkin, mutta mies kokee, että hänen on miehenä vaikea ymmärtää asioiden uudelleen käsittelemisen tarvetta. Sukupuolen koetaan olevan merkittävä asian käsittelyn tarpeeseen vaikuttava tekijä. Hieman edellä olevan otteen jälkeen miesterapeutti kysyi mieheltä otteen keskusteluun viitaten, onko hänellä ajatusta siitä, miksi hän ei muista kyseistä väkivaltatilannetta. Vastatessaan kysymykseen mies vahvisti kuvaa miehistä henkisesti ja fyysisesti vahvempana osapuolena. Mies totesi, että hän pystyi henkisen vahvuutensa ansiosta menemään asiasta eteenpäin, eikä siksi enää muista tapahtunutta. Mies myös teki selkeää eroa naispuoliseen kumppaniinsa, ja siihen, että naisen on heikompana osapuolena vaikeampi käsitellä asioita ja jättää ne taakseen.

Henkinen vahvuus yhdistyi miesten mielessä myös velvollisuuteen pitää huolta siitä, että he tarjoavat kumppaneilleen tilaisuuksia käsitellä vaikeita asioita, vaikka miehet eivät itse sitä kokisi tarpeelliseksi. Miehet kuvaavat tätä velvollisuudentuntoa ja siitä nousseita ajatuksia seuraavassa esimerkkiotteessa.

Istunto 4: aika 1:25:50

M7: ...mutta kuitenkin, jos toisella on, on kuitenkin huonoja kokemuksia ja ne nousee pintaan ja niistä on jäänyt traumoja niin, itse ainakin kokenu sen, että jos niitä ei kestä kuunnella niin vaikeasta päästä niinku siihen hyvään keskusteluun kuitenkin.

M9: Tuossa on perää. (päällekkäin M6 kanssa)

M6: Niin ja on se... se on, se on juuri näin ja sit se, et tuota niin sen ymmärtäminen, että me ollaan vahvempia henkisesti ja fyysisesti, että et, osattais ja muistettais olla myös erittäin herkällä korvalla ja tiedostettais se, että me ollaan vahvempia, henkisesti ja fyysisesti, ja meidän pitää niinku pystyä, pystyä ja muistuttaa ihteä siitä, et tuota niin, et se toinen on herkempi ja meidän pitää olla erittäin herkkä, ja halukkaita puhumaan niistä asioista kerrasta toiseen, vaikka se tuntuis pahalta, mutta aina muistuttaa ihteä, että miksi näin, niin kun minä olen vahvempi, henkisesti ja fyysisesti. Että minun tulee aina ymmärtää nöyrästi, ja lähteä keskustelemaan uudestaan.

Miehet kuvaavat esimerkkiotteessa sitä, miten heidän tulee tarjota kumppaneilleen tilaisuuksia keskustella vaikeista asioista. Miehet korostavat oman henkisen ja fyysisen vahvuutensa tiedostamista. Yksi ryhmän osallistujista tuo esille, että vaikeiden tilanteiden toistuva käsittely tuntuu hänestä pahalta. Miehen tulee kuitenkin kestää tätä tunnetta, sillä hän on henkisesti ja fyysisesti puolisoaan vahvempi. Useat ryhmän jäsenistä ilmaisevat olevansa hänen kanssaan samaa mieltä. Miehet luovat keskustelussa kuvaa siitä, miten vahvuus velvoittaa heitä joustamaan näissä tilanteissa puolisoidensa vuoksi. Miehet tiedostavat, että heidän kumppaninsa kokevat vaikeista tilanteista puhumisen tärkeäksi, vaikka he eivät koe sitä itselleen tärkeäksi.

Diskurssissa kyseenalaistettiin ryhmän jäsenen toimesta sitä, onko väkivaltaan turvautuva mies henkisesti naista vahvempi, vai onko väkivallan käyttö tosiasiallisesti henkistä heikkoutta. Ajatus sai ryhmän osallistujat pohtimaan omien toimintatapojen ja itsekontrollin merkitystä vaikeissa tilanteissa.

Istunto 4: aika 1:31:29

M6: Kyllä se vahvasti tuli itellekin se, että vaikka mies on lähtökohtaisesti henkisesti ja fyysisesti vahvempi, niin nämä tilanteet kumminki osottaa toisin, niinku tämäkin (mainitsee väkivallan teon). Et silloin mies ei ole todellakaan henkisesti eikä fyysisesti vahvempi, ei ei kummallakaan tavalla. Vaikka se fyysisesti on vahvempi, mutta... Se on myös fyysistä heikkoutta siinä tilanteessa se henkinen heikkous. Että miten se siirtyy fyysiseksi voimankäytöksi, kun ei henkinen kantti riitä.

Mies pohtii otteessa sitä, miten vaikeissa tilanteissa, joissa 'henkinen kantti ei riitä', saattaa helposti turvautua väkivallan käyttöön. Mies tiedostaa sen, että väkivaltaan turvautuminen merkitsee epäonnistumista vaikean tilanteen rauhanomaisessa ratkaisemisessa. Mies kuvaa kokemustaan siitä, miten psyykkisen itsekontrollin menettäminen johtaa myös fyysisen itsehillinnän pettämiseen, ja sitä kautta väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Mies näkee ristiriidan henkisen ja fyysisen vahvuuden sekä väkivallan käytön välillä. Vahvuus on väkivallan käytön mahdollistava tekijä, mutta väkivallan käyttö on heikkoutta. Istunnon keskusteluissa ryhmän osallistujat tunnustivat, että yksilöllinen tunnetila vaihtelee, ja kullakin hetkellä oleva tunnetila vaikuttaa heidän kokemaansa henkiseen vahvuuteen. Tästä syystä naispuolinen kumppani saattaa ajoittain olla miehiä henkisesti vahvempi. Yksi ryhmän jäsenistä ei tunnistanut mieskuvaa itsessään, vaan haastoi sitä. Mies koki, että hän on parisuhteessa henkisesti heikompi osapuoli. Mies myös erotteli henkisen ja fyysisen vahvuuden toisistaan. Hän totesi, että vaikka hän on fyysisesti kumppaniaan selkeästi vahvempi, henkisesti hän on heikompi.

4. POHDINTA

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja päätulokset

Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena oli diskurssianalyysia käyttäen tarkastella, minkälaisia mieskuvia Vaihtoehto väkivallalle -ryhmään osallistuvat miehet rakensivat puheessaan. Havaitsimme aineistosta kolme miestä kuvaavaa diskurssia, jotka olivat perheen auktoriteetti, haavoittumaton mies ja vahva mies. Miehet rakensivat mieskuvia pääasiassa suhteessa itseen, mutta ne yleistettiin koskemaan kaikkia miehiä. Mieskuvia rakennettiin myös suhteessa naiseen. Kahta näistä mieskuvista, perheen auktoriteettia sekä haavoittumatonta miestä, käytettiin väkivallan oikeuttamiseen. Myös vahvan miehen diskurssi ja väkivalta kietoutuivat miesten puheessa yhteen. Mieskuvat pohjautuivat perinteisiin käsityksiin sukupuolirooleista ja sukupuolille tyypillisistä ominaisuuksista, sekä omalta osaltaan ylläpitävät näitä konservatiivisia käsityksiä. Mieskuvia ja niiden syitä kuitenkin myös kyseenalaistettiin.

Perheen auktoriteetin mieskuvassa päätäntävalta nähtiin luonnollisena osana miehenä olemista. Myös Partanen (2005) on todennut parisuhteissaan väkivaltaisten miesten kokevan usein oikeudekseen tehdä parisuhdetta koskevat päätökset itse. Mieskuvan avulla rakennettiin epätasa-arvoa sukupuolten välille. Naisen mielipiteellä ei koettu olevan merkitystä tai sitä ei kuunneltu lainkaan, vaan miehen toimintatapa nähtiin ainoana oikeana. Myöskään Partanen (2005) mukaan parisuhteissaan väkivaltaiset miehet eivät välttämättä pidä naisia vertaisinaan. Tähän voi viitata myös tässä tutkimuksessa mieskuvaan liitetty velvollisuus suojella perhettä. Kenties naista ei nähdä yhtä kykenevänä huolehtimaan perheen turvallisuudesta.

Haavoittumattoman miehen diskurssia rakennettiin monessa terapiaistunnossa useiden miesten toimesta. Ryhmän jäsenet osallistuivat mieskuvan rakentamiseen oma-aloitteisesti. Lisäksi naisterapeutti herätteli keskustelua erityisesti sukupuolten välisistä eroista haavoittuvuuden näyttämässä. Miesten puheessa diskurssiin liitettiin vaikeus näyttää surua ja haavoittuvuutta. Etenkin itkeminen koettiin miehille sopimattomaksi käytökseksi. Tunteiden hallinta onkin perinteisesti nähty miehekkäänä, kun taas tunteiden ilmaisemista on pidetty merkinä passiivisuudesta, heikkoudesta ja feminiinisyydestä (Jokinen, 2000). Huomionarvoista on, että haavoittumattoman miehen diskurssi koettiin niin tärkeäksi, että sen säilyttämiseksi käytetty väkivalta nähtiin hyväksyttävänä.

Vahvan miehen diskurssi liittyi miesten kokemukseen siitä, että miehillä ei ole tarvetta keskustella vaikeista asioista, kuten väkivaltatilanteista, yhtä paljoa kuin naisilla. Tätä selitettiin miesten henkisellä ja fyysisellä vahvuudella. Erityisesti fyysistä vahvuutta pidetään perinteisesti maskuliinisena piirteenä (Grönfors, 1994). Mieskuvaa rakennettiin suhteessa naisiin ja siinä korostettiin sukupuolten välisiä eroja. Fyysisen ja henkisen vahvuuden takia miehet kokivat velvollisuudekseen aistia heikommaksi koetun osapuolen, naisten, tarpeita muun muassa vaikeista tilanteista keskustelemisen suhteen. Diskurssissa tuli esille, että miesten tulee tarjota naisille tilaisuuksia keskustella esimerkiksi väkivaltatilanteista, vaikka miehet eivät oman henkisen vahvuutensa takia itse kokisi keskustelua tarpeelliseksi.

Kaikissa kolmessa mieskuvassa on havaittavissa ristiriitaa ja kyseenalaistamista ryhmän jäsenten toimesta. Haavoittumattoman miehen diskurssissa ryhmän jäsenet kyseenalaistivat mieskuvan alkuperän. Ryhmässä pohdittiin myös sitä, miksi mieskuvan sisältämiä ominaisuuksia, kuten tunteiden näyttämättömyyttä, liitettiin miehekkyyteen. Perheen auktoriteetin ja vahvan miehen diskurssissa puolestaan oli havaittavissa selkeä ristiriita

mieskuviissa esitettyjen ajatusten ja väkivallan käytön välillä. Perheen auktoriteetin diskurssia pääasiallisesti rakentanut mies käsitti itsensä perheen suojelijaksi, mikä on ristiriidassa väkivallan käytön kanssa. Vaikka mies koki kumppaninsa suojelemisen tärkeäksi, hän oli ollut kumppaniaan kohtaan väkivaltainen. Vahvan miehen diskurssissa väkivallan käytön nähtiin olevan suoraan ristiriidassa henkisen ja fyysisen vahvuuden kanssa. Mieskuvan rakentamisessa suurimmassa roolissa ollut mies totesi, että väkivallan käyttö on osoitus henkisestä ja fyysisestä heikkoudesta. Toisaalta mies tämän jälkeen ainakin osittain kumosi ristiriidan toteamalla, että mies on silti fyysisesti vahvempi. Väkivallan käytön synnyttämä ristiriita kuitenkin tiedostettiin ryhmässä.

Väkivaltaisen käytöksen ja ryhmän jäsenten tuottamien, heitä itseään koskevien, mieskuvien välisen ristiriidan tiedostaminen on intervention tavoitteiden kannalta merkittävä asia. Väkivaltaisesti käyttäytyneen henkilön ajatusten ja käyttäytymisen välisen ristiriidan esille tuonti ja voimistaminen on yksi motivoivan haastattelun menetelmässä käytetty keino, joilla pyritään lopettamaan väkivaltainen käyttäytyminen (Riittinen, 2008). Tällaisten ristiriitojen esille nouseminen on siis lupaava merkki siitä, että miehet kyseenalaistavat omaa väkivaltaista käytöstään. Terapeutit voivat näihin ristiriitoihin tarttumalla kannustaa ryhmän jäseniä sellaiseen pohdintaan, joka saattaa voimistaa ryhmän jäsenten sisäistä motivaatiota muuttaa omaa käytöstään ja lopettaa väkivallan käyttö.

4.2 Tulosten vertautuminen aiempaan tutkimukseen

Mieskuvia tai niiden rakentamista ei ole aiemmin tutkittu miespuolisten väkivallan tekijöiden hoitoryhmäkontekstissa. Tutkimuksemme tulokset ovat kuitenkin osittain linjassa aiempien vastaavanlaisten tutkimusten kanssa (Hautala & Kallio, 2023; Kovanen, 2016). Hautalan ja Kallion (2023) sekä Kovanen (2016) tutkimuksissa havaitut auktoriteetin ja perheen auktoriteetin mieskuvat tukevat tässä tutkimuksessa löytämämme perheen auktoriteetin mieskuvaa. Kaikissa näissä korostuu miehen päätäntävalta perheenjäseniä koskevissa asioissa. Aiemmissä tutkimuksissa perheen auktoriteetin roolia ei kuitenkaan liitetty suoranaisesti omaan väkivaltaisuuteen toisin kuin tässä tutkimuksessa. Hautala ja Kallio (2023) havaitsivat soturi vai nössö -mieskuvan, jota rakennettiin tarpeelle olla vahva niin fyysisesti kuin henkisesti. Samankaltainen mieskuva havaittiin myös tässä tutkimuksessa nimellä vahva

mies. Henkisen ja fyysisen vahvuuden merkitys korostui myös Kovasen (2016) tutkimuksen maskuliinisen miehen mieskuvassa. Sekä tässä tutkimuksessa että hänen tutkimuksessaan kyseistä mieskuvaa rakennetaan suhteessa naisiin.

Kapasen (2001) tutkimuksen tuloksista on nähtävissä kuva naisista biologisesti erilaisina miehiin nähden. Kyseisessä tutkimuksessa tutkittiin naiskuvia mieskuvien sijaan, mutta yksi havaituista naiskuvista kietoutuu kuitenkin olennaisesti tässä tutkimuksessa havaitsemaamme vahvan miehen diskurssiin. Vahvan miehen diskurssia rakennettiin suhteessa naisiin. Sekä Kapasen (2001) havaitsemassa miehestä erilaisen naisen naiskuvassa että havaitsemassamme vahvan miehen diskurssissa miehet korostavat miesten ja naisten välisiä biologisia eroja ja niiden vaikutusta käyttäytymiseen. Molemmissa diskursseissa korostuu myös se, miten mies voi oppia ymmärtämään naista ja naisen käyttäytymistä. Samoin molemmissa diskursseissa miehet tuovat esille ajatuksen siitä, että miesten tulee kyetä sietämään naisten tapoja toimia, vaikka miehet eivät itse niitä ymmärtäisi ja vaikka se saattaa tuntua miehistä vaikealta. Miesten ja naisten eroja rakentavien sukupuolistuneiden käsitysten ajatellaan feministisen näkemyksen mukaan olevan parisuhdeväkivallan taustalla (Päivinen ym., 2016).

Osittain samankaltaiset tulokset saattavat viitata siihen, ettei terapiakontekstin vaikutus mieskuvien rakentamiseen ole kovinkaan suuri. Voidaan myös ajatella, että kyse on melko laajasti kulttuurissa elävistä mieskuvista, erityisesti perheen auktoriteetin ja vahvan miehen diskurssien osalta. Tässä tutkimuksessa havaittu haavoittumattoman miehen mieskuva on löydöksenä uusi. Diskurssille ei siis löydy suoraa vastaavuutta Hautalan ja Kallion (2023) tai Kovasen (2016) tutkimuksista. Tämä voi johtua siitä, että haavoittuvuuden osoittamiseen liittyvät vaikeudet tuotiin selkeämmin ilmi ryhmäläisten ollessa pelkästään miehiä kuin pariterapian kontekstissa. Toisaalta selittävä tekijä voi myös olla tutkittavien yksilölliset kokemukselliset ja persoonallisuuteen liittyvät eroavaisuudet. Lisäksi aiemmissakin tutkimuksissa on ollut pieni otoskoko, mikä on saattanut vaikuttaa tuloksiin.

4.3 Tutkimuksen laadun arviointi

Tutkimuksen tuloksia tarkastellessa on tärkeää arvioida myös tutkimuksen laatua. Tämän tutkimuksen vahvuutena voidaan pitää sitä, että analyysin vaiheet on raportoitu tarkasti ja useat

henkilöt ovat analysoineet aineistoa. Tutkimuksen tulosten uskottavuutta lisää se, että löytämämme mieskuvat saavat tukea yhteiskunnassa laajemmin vallalla olevista mieskuvista sekä aiemmista tutkimustuloksista. Tutkimuskysymyksemme mieskuvien rakentumisesta puheessa soveltuu hyvin diskurssianalyysillä tutkittavaksi. Lisäksi videoitua ja litteroitua aineistoa voidaan käyttää diskurssianalyttisessä tutkimuksessa.

Olemme pyrkineet tiedostamaan tutkijapositionamme. Olemme suomalaisia kolmannen vuoden psykologian opiskelijoita, joista kaksi on naisia ja yksi mies. Näkökulmiemme subjektiivisuus, henkilöhistoriamme sekä taustatietomme vaikuttavat aineiston tulkintaan. Pyrimme vähentämään oman roolimme vaikutusta pohtimalla, syntyykö analyysimme aineistolähtöisesti, vai pohjaako se ennakkokäsityksiimme. Toisaalta tutkijapositionamme vaikutti siihen, mitä tuloksia lopulliseen kandidaatintutkielmaan päätyi ja kuinka niitä analysoitiin. Lisäksi olemme valinneet omasta mielestämme edustavimmat aineisto-otteet. Aineisto-otteita ja analyysin tuloksia on kuitenkin esitetty seminaareissa, ja niistä on saatu palautetta tutkielman ohjaajalta.

Tutkimuksen laadun arvioinnissa on tärkeää huomioida tutkimuksen eettisyys. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista, ja osallistuminen oli mahdollista keskeyttää milloin tahansa. Tutkittavilta on saatu kirjallinen suostumus istuntojen videoimiseen ja tallenteiden käyttämiseen tutkimustarkoituksessa. Aineistoa on käsitelty ainoastaan Jyväskylän yliopiston Psykoterapian opetus- ja tutkimusclinikan tiloissa tietokoneilla, jotka eivät ole yhteydessä internetiin. Aineistoa käsitelleitä henkilöitä sitoo salassapitovelvollisuus. Ryhmään osallistuneista henkilöistä ei ole annettu tietoja, jotka johtaisivat heidän tunnistamiseensa. Lisäksi aineisto-otteissa puhujat on anonymisoitu.

Tutkimuksen rajoituksena voidaan pitää sitä, etteivät tulokset välttämättä ole sovellettavissa yleisemmin väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Tässä tutkimuksessa pieni otoskoko heikentää tutkimuksen tulosten siirrettävyyttä. Toisaalta laadullisessa tutkimuksessa ei välttämättä pyritä tulosten yleistämiseen (Coolican, 2019). Lisäksi tutkimuksen otoskoon pitäminen pienenä mahdollisti analyysin tekemisen halutulla tarkkuudella. Videoiden äänenlaatu oli ajoittain huono, mikä vaikeutti tarkkojen litteraatioiden tekemistä. Pyrimme vähentämään heikon äänenlaadun vaikutusta tutkimukseen katsomalla epäselvät kohdat useaan kertaan. Tutkimusaineistomme on liian homogeeninen siihen, että voisimme luotettavasti arvioida tulosten sovellettavuutta kansainvälisesti. Kaikki tutkittavat olivat suomalaisia valkoihoisia

miehiä, joiden kumppanit olivat naisia. Lisäksi yksilöllinen kokemus ja tilannetekijät vaikuttavat mieskuvien rakentamiseen.

4.4 Sovellusmahdollisuudet ja jatkotutkimuksen tarve

Tämä kandidaatintutkielma toi lisää tietoa parisuhteissaan väkivaltaa käyttäneiden miesten ryhmäterapiassa rakentamista mieskuvista. Koska sukupuoliin liitetyt odotukset ja asenteet ovat yhteydessä lähisuhdeväkivaltaan (Herrero ym., 2017; Holma ym., 2005), olisi hyvä pohtia, millaisia mieskuvia yhteiskunnassamme välitetään. Esimerkiksi peruskoulu on instituutio, jolla on merkittävä vaikutus ihmisten ajatteluun. Koulussa tehdyn kasvatustyön kautta muovataan lasten ajattelua, ja koulu on paikka, missä vietetään merkittävä osa lapsuudesta ja nuoruudesta. Diskursseja voidaankin omaksua nimenomaan kasvatuksen ja instituutioiden välityksellä (Grönfors, 1994). Yksi syy väkivaltaan turvautumiselle muiden toimintatapojen ja aineistossa kuvatun “henkisen kantin” pettäessä voi olla se, että väkivaltaista käytöstä pidetään miehille hyväksyttävänä. Koska diskurssit rakentuvat sekä paikallisesti että laajemmin instituutioiden ja yhteiskunnan tasolla (Georgaca & Avdi, 2012), olisi tärkeää vaikuttaa sekä yksilötasolla että laajemmin yhteiskunnassa siihen, että mieskuvia rakentaessa niihin ei liitetä väkivaltaista käytöstä. Mieskuviin vaikuttamalla voi olla mahdollista vähentää parisuhdeväkivallan määrää.

Jatkossa aihetta olisi tarpeellista tutkia suuremmalla otoskoolalla, jotta tulosten siirrettävyys olisi parempi. Tutkimusaineistoon olisi hyvä kuulua useampi terapiaistunto, ja tutkimushenkilöitä tulisi olla enemmän. Lisäksi terapeutin sukupuolen vaikutusta mieskuvien rakentamiseen voisi tarkastella. Pohdimme, että naisterapeutin läsnäolo saattaa vaikuttaa siihen, millaisia mieskuvia tuodaan ilmi puheessa. Joidenkin miesten voi olla helpompi puhua väkivaltaisuuteensa liittyvistä asioista silloin, kun keskustelukumppaneina on vain miehiä (Holma ym., 2005). Toisaalta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmää tutkittaessa on havaittu, että naisterapeutin läsnäolo on synnyttänyt keskustelua parisuhteessa miesten ja naisten välillä tapahtuvasta vallan käytöstä ja sukupuolirooleista (Holma ym., 2005).

Tämän kandidaatintutkielman pohjalta voisi jatkossa tutkia sitä, millä puheen keinoilla mieskuvia rakennetaan. Olisi myös mielenkiintoista tarkastella, kuinka rakennettuihin mieskuviin vastataan esimerkiksi terapeuttien taholta. Tarpeellista tietoa voisi lisäksi tuoda

tutkimus siitä, nousevatko mieskuvat esiin terapeutin kysymysten pohjalta vai rakentavatko ryhmäläiset niitä oma-aloitteisesti. Tulevaisuudessa olisi myös tärkeää selvittää, ovatko tässä tutkimuksessa havaitut mieskuvat yhteydessä väkivaltaiseen käytökseen. Tämä voisi auttaa väkivallan tekijöille suunnatun hoidon kehittämisessä esimerkiksi nostamalla mieskuvia enemmän hoidon keskiöön.

LÄHTEET

- Ajo, A., Alasaarela, S., Grönroos, S., Holma, J. M., Kapanen, K., Liikamaa, M., Partanen, T., Tantarimäki, T. & Wahlström, J. (2005). Lähisuhdeväkivalta – selitysmallit ja puhetaiposten tutkimus. Teoksessa J. M. Holma & J. Wahlström (toim.), *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 11–23). Helsinki: Yliopistopaino.
- Alasuutari, M. (2016). Tytön ja pojan varhaiskasvatus. Teoksessa M. Husso & R. Heiskala (toim.), *Sukupuolikysymys* (s. 122–141). Gaudeamus.
- Babcock, J. C., Green, C. E. & Robie, C. (2004). Does batterers' treatment work? A meta-analytic review of domestic violence treatment. *Clinical psychology review*, 23(8), 1023–1053. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2002.07.001>
- Bunda, J. (2011). Parisuhdeväkivaltaan syyllistyneiden miesten naiskuvat pariterapiakontekstissa. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos.
- Coolican, H. (2019). *Research methods and statistics in psychology* (7. painos). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315201009>
- Eckhardt, C., Murphy, C., Whitaker, D., Sprunger, J., Dykstra, R. & Woodard, K. (2013). The effectiveness of intervention programs for perpetrators and victims of intimate partner violence. *Partner Abuse*, 4(2), 196–231. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.4.2.196>
- Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta. (11.5.2011). <https://rm.coe.int/1680462532>
- Geldschläger, H., Ginés, O., Nax, D. & Ponce, Á. (2014). *Outcome measurement in European perpetrator programmes: A survey. Working paper 1 from the Daphne III project "IMPACT: Evaluation of European perpetrator programmes"*. Haettu 6.12.2023 osoitteesta https://www.work-with-perpetrators.eu/fileadmin/WWP_Network/redakteure/IMPACT/Daphne_III_Impact_-_Working_paper_1_-_Outcome_Measurement_in_European_Perpetrator_Programmes_-_A_Survey.pdf
- Georgaca, E. & Avdi, E. (2012). Discourse analysis. Teoksessa D. Harper & A. R. Thompson (toim.), *Qualitative Research Methods in Mental Health and Psychotherapy: A Guide for Students and Practitioners* (s. 147–162). Wiley.
- Gondolf, E. W. (2012). *The Future of Batterer Programs: Reassessing Evidence-Based Practice*. Northeastern University Press.
- Gordon, T. (2001). Hiljaiset tytöt ja suulaat “muijat”: naisen ääntä oppimassa. Teoksessa T. Gordon, S. Kivimäki, R. Pirinen, K. Lempiäinen & M. Nikunen (toim.), *Nainen, naiseus, naisellisuus* (s. 93–117). Tampere University Press.

- Gracia, E. & Merlo, J. (2016). Intimate partner violence against women and the Nordic paradox. *Social science & medicine*, 157, 27–30. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2016.03.040>
- Grönfors, M. (1994). Miehin kulttuuri ja väkivalta. Teoksessa J. Sipilä & A. Tiihonen. (toim.), *Miestä rakennetaan: Maskuliinisuuksia puretaan* (s. 63–80). Tampere: Vastapaino.
- Hautala, A. & Kallio, J. (2023). Nais- ja mieskuvat parisuhdeväkivallan hoitoon tarkoitettussa ryhmämuotoisessa pariterapiassa. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX - julkaisuarkisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/88249>
- Herrero, J., Rodríguez, F. J. & Torres, A. (2017). Acceptability of Partner Violence in 51 Societies: The Role of Sexism and Attitudes Toward Violence in Social Relationships. *Violence against women*, 23(3), 351–367. <https://doi.org/10.1177/1077801216642870>
- Holma, J. M. (2005). Parisuhde- ja perheväkivallan turvallinen ehkäisy ja hoito. Teoksessa J. M. Holma & J. Wahlström (toim.), *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 154–175). Helsinki: Yliopistopaino.
- Holma, J. M., Laitila, A., Wahlström, J. & Sveins, P. (2005). Miehet väkivaltahoito-ohjelmien kohteena: lähtökohtia ja toimintaperiaatteita. Teoksessa J. M. Holma & J. Wahlström (toim.), *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 24–50). Helsinki: Yliopistopaino.
- Holma, J. & Nyqvist, L. (2017). Väkivaltatyö miesten kanssa. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen, P. Honkatukia & T. Hautanen (toim.), *Sukupuolistunut väkivalta: Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma* (s. 104–120). Vastapaino.
- Holma, J., Päivinen, H., Siltala, H. & Kaikkonen, S. (2021). Intimate Partner Violence in Finland. Teoksessa S. M. Stith & C. M. Spencer (toim.), *International Perspectives on Intimate Partner Violence: Challenges and Opportunities* (s. 65–75). Springer.
- Iacoviello, V., Valsecchi, G., Berent, J., Borinca, I. & Falomir-Pichastor, J. M. (2021). Is Traditional Masculinity Still Valued? Men's Perceptions of How Different Reference Groups Value Traditional Masculinity Norms. *The Journal of Men's Studies*, 30(1), 7–27. Sage Publications. <http://dx.doi.org/10.1177/10608265211018803>
- Jokinen, A. (2000). *Panssaroitu maskuliinisuus: Mies, väkivalta ja kulttuuri*. Tampere University Press.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- Juvonen, T. (2016). Irtiottoja sukupuolen luonnollisuudesta. Teoksessa M. Husso & R. Heiskala (toim.), *Sukupuolikysymys* (s. 30–50). Gaudeamus.
- Kaikkonen, S., Saukkoriipi, V. & Holma, J. (2018). Sukupuolipuhe eron jälkeiseen vainoamiseen syyllistyneiden miesten haastatteluissa. *Psykologia*, 53(4), 232–244.

Kapanen, K. (2001). Naiskuvat parisuhdeväkivaltaan syyllistyneiden miesten puheessa. Miten miehet puhuvat naisista ja naiseen kohdistamastaan väkivallasta. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX -julkaisuarkisto.
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/10787?locale-attribute=fi>

Kovanen, M. (2016). *Pariterapian käyttö parisuhdeväkivallan hoidossa: Sukupuolikuvat ja niiden rakentuminen pariterapiassa*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos.

McGinn, T., McColgan, M. & Taylor, B. (2020). Male IPV perpetrator's perspectives on intervention and change: A systematic synthesis of qualitative studies. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(1), 97–112. <https://doi.org/10.1177/1524838017742167>

Partanen, T. (2005). Miehin osakulttuuri ja väkivallan käytön oikeuttaminen. Teoksessa J. M. Holma & J. Wahlström (toim.), *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 51–71). Helsinki: Yliopistopaino.

Päivinen, H., Siltala H. & Holma, J. (2021). Positioning as a tool in work with fathers who have been violent in the family. Teoksessa L. Gottzén, M. Bjørnholt & F. Boonzaier (toim.), *Men, masculinities and intimate partner violence* (s. 170–183). Routledge.

Päivinen, H., Vall, B. & Holma, J. (2016). Research on facilitating successful treatment processes in perpetrator programs. Teoksessa M. Ortiz (toim.), *Domestic violence: Prevalence, risk factors and perspectives* (s. 163–187). Nova publishers.

Riittinen, L. (2008). Motivoiva haastattelu väkivaltaisen käyttäytymisen yhteydessä. Teoksessa A. Koski-Jännes, L. Riittinen & P. Saarnio (toim.), *Kohti muutosta: Motivointimenetelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin* (s. 123–146). Tammi.

Räsänen, E., Holma, J. & Seikkula, J. (2012). Constructing Healing Dialogues in Group Treatment for Men Who Have Used Violence Against Their Intimate Partners. *Social Work in Mental Health* 10(2), 127–145. <http://dx.doi.org/10.1080/15332985.2011.607377>

Siltala, H., Hisasue, T., Hietämäki, J., Saari, J., Laajasalo, T., October, M., Laitinen, H.-L. & Raitanen, J. (2022). Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset: Terveys- sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston kanslia. Haettu 17.11.2023 osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-385-2>

Sveins, P., Holma, J. & Laitila, A. (2001). The Jyväskylä model for Combating Domestic Violence. Teoksessa L. Keeler (toim.), *Recommendations of the E.U. Expert Meeting on Violence Against Women* (s. 156–173). Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2022). Lähisuhdeväkivalta. Haettu 18.10.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot/lahisuhdevakivalta>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2023). Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys. Haettu 21.11.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys>

Tilastokeskus (2023). *Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Loppuraportti*. Tilastokeskus. Haettu 21.11.2023 osoitteesta [https://www.stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut vakivalta teemasivu/sukupuolistunut v%C3%A4kivalta ja l%C3%A4hisuhdev%C3%A4kivalta suomessa 2021 -loppuraportti.pdf](https://www.stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/sukupuolistunut_v%C3%A4kivalta_ja_l%C3%A4hisuhdev%C3%A4kivalta_suomessa_2021_loppuraportti.pdf)

Turner, W., Morgan, K., Hester, M., Feder, G. & Cramer, H. (2023). Methodological challenges in group-based randomised controlled trials for intimate partner violence perpetrators: A meta-summary. *Psychosocial Intervention*, 32(2), 123–139. <https://doi.org/10.5093/pi2023a9>

Vall, B., Päivinen, H. & Holma, J. (2018). Results of the Jyväskylä research project on couple therapy for intimate partner violence: Topics and strategies in successful therapy processes. *Journal of family therapy*, 40(1), 63–82. <https://doi.org/10.1111/1467-6427.12170>

Vandello, J. A. & Bosson, J. K. (2013). Hard won and easily lost: A review and synthesis of theory and research on precarious manhood. *Psychology of Men & Masculinity*, 14(2), 101–113. Educational Publishing Foundation. <http://dx.doi.org/10.1037/a0029826>

World Health Organization. (2021). Violence against women. Haettu 23.11.2023 osoitteesta <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

World Health Organization. (2022). Violence info. Intimate partner violence. Haettu 18.10.2023 osoitteesta <https://apps.who.int/violence-info/intimate-partner-violence/>